

Modeli dobre prakse - Centar za reproduktivno zdravlje

Maja Marić Bajs¹, Danijela Štimac Grbić¹

¹Zavod za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar"

Rak vrata maternice je jedna od rjeđih novotvorevina koja ako se otkrije u ranoj fazi razvoja može potpuno izliječiti, a ne samo zaliječiti. Godišnje u Hrvatskoj obolijeva 400, a umire više od 100 žena od raka vrata maternice.

Na razini primarne zdravstvene zaštite u RH djeluje mreža ginekologa kojom je ženama omogućen preventivni ginekološki pregled i Papa test u sklopu obveznog zdravstvenog osiguranja.

Zabrinjavajući podaci o godišnjem pobolu i smrtnosti od sporo razvijajućeg karcinoma s dobrim mehanizmima liječenja potaknuli su na razvijanje trećeg Preventivnog programa na nacionalnoj razini krajem 2012. godine. Kroz dvije godine provođenja kao najslabija točka programa istaknuo se prvenstveno nizak odaziv pozvanih žena. U Gradu Zagrebu odazvalo se svega 9% žena, nešto manje od hrvatskog prosjeka.

Kao dio uzroka slabog odaziva žena ističu se neažurni registri adresa stanovanja, dok su prema navođenju korisnica značajniji razlozi teškoće u realizaciji pregleda. Broj ginekologa u mreži PZZ je malen s posljedičnim dugim vremenom čekanja na realizaciju pregleda i dugim vremenom dobivanja povratnih nalaza Papa testa. Prema podacima u Gradu Zagrebu godišnje se 50.000 ginekoloških pregleda obavlja u privatnom sektoru.

Zbog velikog pobola i smrtnosti uz već razvijene metode prevencije u Zavodu za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ osnovan je Centar za reproduktivno zdravlje kao novi model prevencije bolesti. Cilj Centra je djelovanjem na tri razine: promicanje, prevencija i rano otkrivanje bolesti pokušati smanjiti godišnji pobol i smrtnost od karcinoma vrata maternice.

Kroz rad Savjetovališta promicati će se spolno odgovorno ponašanje oba partnera i nužnost redovitih preventivnih ginekoloških pregleda žena odnosno uroloških pregleda muškaraca.

U suradnji sa Službom za kliničku mikrobiologiju uvodi se nova dijagnostička metoda u prevenciji karcinoma vrata maternice - Tekućinska citologija. LBC - Liquid-Based Cytology se već neko vrijeme primjenjuje u svijetu te predstavlja značajan napredak u prevenciji

karcinoma vrata maternice. Glavne prednosti metode su što se iz jednog uzorka obriska vrata maternice dobivaju dva testa- citološka analiza i mikrobiološka analiza - PCR na HPV visokog rizika, rezultati testa dostupni su za 7 dana te reproducibilnost – mogućnost ponavljanja većeg broja analiza iz istog uzorka bez naknadnog pozivanja pacijentice unutar 6 tjedana. Metoda je jednakovrijedna kao i konvencionalni Papa test.

Ključne riječi: rak vrata maternice, papa test, tekućinska citologija